

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště č. 10 Pardubice

okresní pracoviště Svitavy

Inspekční zpráva

Vyšší odborná škola pedagogická a Střední pedagogická škola

Litomyšl, Komenského nám. 22

Komenského nám. 22, 570 12 Litomyšl

Identifikátor ředitelství: 600 012 794

IZO: 110 029 216

Zřizovatel: MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana

Školský úřad Svitavy, Lanškrounská 2, 568 02 Svitavy

Čj.	101 114/99-3300
-----	-----------------

Obsah

1 ÚVOD	3
1.1 Předmět inspekce	3
1.2 Termín inspekce	3
1.3 Složení inspekčního týmu	3
1.4 Ředitel VOŠ	3
1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá	3
2 VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM VOŠ	5
2.1 Výchovně vzdělávací program, učební plány a učební osnovy, případně jiné schválené učební dokumenty	5
2.2 Další informace o výchovně vzdělávacím programu	5
2.3 Přehled o počtu ročníků, tříd a žáků	6
2.4 Poskytovaný stupeň vzdělání a označení absolventů včetně zkrácené podoby	7
3 ŘÍZENÍ VOŠ	8
3.1 Koncepční záměry, plánování	8
3.2 Plnění učebních plánů a učebních osnov, případně jiných schválených učebních dokumentů	8
3.3 Odborné a pedagogické řízení	9
3.3.1 Organizační struktura	9
3.3.2 Personální struktura	10
3.3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků	10
3.3.4 Organizace školního roku	11
3.4 Kontrolní systém, kontrola a hodnocení	11
3.5 Informační systém, vnitřní a vnější	12
3.6 Vedení povinné dokumentace	12
3.7 Výroční zpráva	12
3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům	13
4 PODMÍNKY A PRŮBĚH VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI	15
4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu žáků	15
4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek	16
4.3 Hodnocení VOŠ z hlediska kvality vyučování	16
4.3.1 Cizí jazyky	16
4.3.2 Odborné předměty	18
4.3.3 Praktická příprava	21
4.4 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost	21
5 ZÁVĚR	23
5.1 Závěry inspekce	23
5.2 Doporučení inspekce k další činnosti	23
5.3 Datum vyhotovení zprávy a podpisy členů inspekčního týmu	24
5.4 Datum a podpis ředitele kontrolované VOŠ stvrzující převzetí zprávy	24
5.5 Další adresáti zprávy	25
5.6 Přípomínky ředitele školy	25

1 ÚVOD

1.1 Předmět inspekce

Komplexní posouzení činnosti vyšší odborné školy, dále jen VOŠ, dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Termín inspekce

6. duben - 9. duben 1999

1.3 Složení inspekčního týmu

Vedoucí týmu: RNDr. Milan Ryšavý
Členové týmu: Mgr. Vladimír Bláha
PhDr. et PaedDr. Kamil Janiš, CSc.
PhDr. Helena Marinková, DrSc.
PhDr. Tomáš Svatoš, Dr.

1.4 Ředitel VOŠ

Stanislav Leníček

1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá

1. Rozhodnutí MŠMT ČR (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky) č.j. 19 009/96-60 ze dne 3. 5. 1996 o rozkladu ředitele SPgŠ (Střední pedagogické školy) Litomyšl proti původnímu nezařazení VOŠP (Vyšší odborná škola pedagogická) Litomyšl do sítě škol ČR a Rozhodnutí o zařazení do sítě škol č.j. 35 441/98-21.
2. Výroční zpráva za rok 1998 (součástí je i Výroční zpráva o hospodaření za rok 1998) z 28. ledna 1999.
3. Upravený rozpočet k 1. 11. 1998.
4. Kompletní dokumentace inventarizace 1998.
5. Inventurní knihy učebních pomůcek, hmotného investičního majetku a software.
6. Vnitřní směrnice o stanovení úplaty za vzdělávání ve VOŠP z 1. 9. 1997.
7. Oznámení o výši úhrad za ubytování a stravování ze dne 1. 1. 1998.
8. Přehled žáků, kterým bylo na základě § 2, odst. 2 nařízení vlády č. 153/1996 Sb. sníženo školné na VOŠP v Litomyšli na letní období 1998/99.
9. Protokol o výsledku kontroly hospodaření s prostředky státního rozpočtu, zařazení zaměstnanců do platových tříd, zařazení zaměstnanců do platových stupňů ze dne 23. 2. 1998 a písemnosti související.
10. Organizační řád z 1. 8. 1998.
11. Inspekční zpráva č.j. 101 045/98 - 3300 ze dne 26. května 1998.
12. Protokol o kontrole č.j. 101 051/98 - 3300 ze dne 26. května 1998.
13. Zpráva o odstranění nedostatků ze dne 2. 7. 1998.
14. Zápis z kolegia ředitele, pedagogických rad, krátkých porad a předmětových komisí.

15. Vnitřní platový předpis z 1. 9. 1997 a dodatky 1 - 5 z roku 1998.
16. Hodnocení a klasifikace studujících VOŠP Litomyšl, schváleno MŠMT pod čj. 18 159ú97-71 ze dne 18. 4. 1998.
17. Školní řád VOŠP z 1. 9. 1998.
18. Časový harmonogram kontrolní činnosti 1998/99.
19. Vnitřní předpis o povinné dokumentaci VOŠ (Vyšší odborná škola) z 1. 9. 1997.
20. Soubor dokumentace k pedagogické praxi.
21. Testy pro studenty VOŠP a zpráva o dotazníku VOŠP pro studenty. Poznámka: dokument používá termínu „student“ namísto předpisového „žák“.

2 VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM VOŠ

2.1 Výchovně vzdělávací program, učební plány a učební osnovy, případně jiné schválené učební dokumenty

Vyšší odborná škola pedagogická v Litomyšli je v současné době jedinou školou v celé ČR, která poskytuje vyšší odborné vzdělání v níže uvedených vzdělávacích programech. Teoretické i praktické vzdělávání profiluje absolventa k práci v mimoškolní, ale i v předškolní výchovně vzdělávací činnosti v nejrůznějších zařízeních.

Vzdělávací programy a obory schválené MŠMT ČR:

76-44-7/00 Pedagogika specifických činností ve volném čase čj. 21 727/96-23 byl původně schválen dne 14. 6. 1996 jako středoškolský. Program má dvě zaměření:

1. Speciální pedagogika

2. Pedagogika volného času s orientací na hudební, tělesnou a výtvarnou výchovu.

Razítka a podpisy MŠMT mají vždy pouze titulní strany dokumentů. Na tento nedostatek poukazuje již inspekční zpráva čj. 101 045/98-3300 z 26. května 1998. Dle sdělení ředitele, odmítli pracovníci MŠMT další strany dokumentů orazítkovat.

Namátkově byla provedena kontrola tematických plánů. V zásadě lze konstatovat, že tematické plány odpovídají rozpisu učiva uvedenému v učebních osnovách. Pouze u předmětu pedagogika, psychologie (dále jen PPS), který je v 1. ročníku ve tříhodinové dotaci v zimním i letním období, došlo k rozdělení mezi učitele pedagogiky (1 hodina týdně) a psychologie (2 hodiny týdně). Předpokládá se, že ve druhém ročníku bude poměr dělení opačný, tj. pedagogika bude vyučována 2 hodiny týdně, psychologie 1 hodinu týdně. Důvodem tohoto dělení byla snaha zajistit vyšší odbornou způsobilost výuky; na škole totiž působí pouze jediná učitelka s odbornou způsobilostí pedagogika – psychologie (ostatní učitelé mají buď uvedené předměty v jiné kombinaci – např. s českým jazykem, nebo jsou absolventy odborného tzn. jednooborového studia, které mají doplněné tzv. doplňkovým pedagogickým studiem). Sledované tematické plány byly řádně schváleny vedením školy, stejně jako případné změny např. v pořadí tematických celků. Rozpracování učiva do tematických plánů je stručné, přehledné, pro učitele jistě dostatečně funkční.

2.2 Další informace o výchovně vzdělávacím programu

Mimořádnou pozornost ve svých aktivitách věnuje VOŠP Úmluvě o právech dítěte - dlouhodobě spolupracuje se Střediskem pro výchovu k lidským právům UK (Universita Karlova) v Praze, s Evropským informačním centrem a Nadací Humanitas v Praze (např. pořádání odborných seminářů, dramatická výchova); zúčastnila se i odborného semináře k Úmluvě ve Valdštejnském paláci apod. V roce 1998 se škola na základě projektu Pedagogická interpretace Úmluvy o právech dítěte stala přidruženou školou UNESCO. Témata adaptivní výchova a vyučování, vzdělávání a výchova přesahující hranice států EU (Evropská unie) a vzdělávání a výchova handicapovaných jedinců se stala oblastí spolupráce VOŠP se zahraničními partnery: Seminářem pro učitele v Essenu a VOŠ v Doetinchemu (Holandsko); společně usilují o zařazení do projektu Sokrates – Comenius. S velkým úspěchem se setkalo vystoupení školy na hudebním týdnu v Essenu věnované jednak projektovému vyučování na téma čas, jednak představení Experimentálního „dividýlka“ 12 opic.

Žáci školy mohou dále rozvíjet své speciálně zaměřené vzdělávání v nadstandardních aktivitách souvisejících s tyflopédií (obor související s postižením zraku, který vede dlouholetý praktik sám zrakově postižený). Realizace takového rozvoje se děje

v nepovinných předmětech - např. výuka znakové řeči. Dále v řadě kursů, kde žáci získávají osvědčení např.: pro poskytování průvodcovských služeb osobám nevidomým nebo jinak zrakově postiženým.

Další kurzy směřují k získání různých osvědčení tělovýchovného charakteru: instruktor LVVZ (lyžařský), plavecký instruktor, instruktor pro sporty a pohyb v přírodě.

Další částí nestandardního rozšíření vzdělávacího programu je účast žáků na kurzech tzv. „peer programu“ prvního a druhého stupně. Jde o odborné zapojení žáků do protidrogové prevence.

2.3 Přehled o počtu ročníků, tříd a žáků

VOŠP (pedagogická) - studium denní:

Ročník	Počet žáků v ročníku	Třída	Obor	Celkový počet žáků	Z toho dívek	Integrovaní zdr.postiž. žáci
1.	96	V1.A	76-44-7/00 Ped.	31	31	2
		V1.B	specif. činností ve volném čase	32	26	-
		V1.C		33	25	-
2.	91	V2.A	76-44-7/00 Ped.	32	31	4
		V2.B	specif. činností ve volném čase	30	30	-
		V2.C		29	22	-
Celkem	187	-	-	187	165	6

VOŠP (pedagogická) - studium při zaměstnání:

Ročník	Počet žáků v ročníku	Třída	Obor	Celkový počet žáků	Z toho dívek	Integrovaní zdr.postiž. žáci
1.	69	D1.A	76-44-7/00 Ped.	36	33	1
		D1.B	spec. č. ve v. č.	33	30	1
2.	50	D2.A	76-44-7/00 Ped.	24	22	1
		D2.B	spec. č. ve v. č.	26	25	-
3.	40	D3.A	76-44-7/00 Ped.	18	16	-
		D3.B	spec. č. ve v. č.	22	21	-
Celkem	159	-	-	159	147	3

Po prvním ročníku třídy **V2.A** ukončili studium **2 žáci** z důvodů **rodinných**.

Po prvním ročníku třídy **V2.B** ukončili studium **4 žáci**: 1 z dův. **rod.**, 1 z dův. **osobních**, 1 odešel **na VŠ** a 1 **nastoupil do zaměstnání**.

Po prvním ročníku třídy **V2.C** ukončilo studium **5 žáků**: 3 **nastoupili do zaměstnání**, 1 odešel **na VŠ** a 1 z **finančních důvodů**.

Po prvním ročníku třídy **D2.A** (dálkové st.) ukončilo studium **6 žáků**: 2 **nenastoupili**, 1 **odešel do zaměstnání**, 1 odešel **na VŠ**, 1 měl **zdravotní důvody** a 1 pro **nesouhlas zaměstnavatele**.

Po prvním ročníku třídy **D2.B** ukončilo studium **10 žáků**: 4 z **rodinných důvodů**, 2 **nenastoupili**, 2 měli **zdravotní důvody**, 1 z **finančních důvodů** a 1 pro **nesouhlas zaměstnavatele**.

2.4 Poskytovaný stupeň vzdělání a označení absolventů včetně zkrácené podoby

Škola poskytuje vyšší odborné vzdělání ukončené absolutoriem. Označení absolventa je **diplomovaný specialista** - ve zkratce **DIS** za jménem.

3 ŘÍZENÍ VOŠ

3.1 Koncepční záměry, plánování

Koncepce školy je podobná s koncepcí SPgŠ. Nově se promítlo přepracování studijních programů oborů pedagog volného času se specializací: tělesná výchova, hudební výchova a výtvarná výchova. Nově byl koncipován obor speciální pedagogika.

Mimo jiné se též odkazuje na tradice učitelského vzdělávání v regionu, žakovské činnosti a pedagogického života ve městě. Tradičními aktivitami mimo vyučování jsou např. organizování majálesu, pořádání výstav, koncertů apod.

Koncepce školy mimo jiné dále vychází z Úmluvy o právech dítěte: promítá se do školního řádu, je součástí vzdělávacího procesu v mnohých předmětech, především v pedagogice a psychologii a jednotlivých druzích pedagogická praxe. Téma práv dítěte bylo zpracováno v některých závěrečných pracích.

Součinnost školy s okolím v oblasti zabezpečení výchovně vzdělávacích cílů je dokladována např. na kontaktu s akademickým sochařem Olbramem Zoubkem. Ten je současně členem správní rady Nadačního fondu Pedagogické školy v Litomyšli.

Pracovní porady, jejich četnost a termíny:

Pedagogické rady se uskutečňují čtyřikrát ročně, porady vedení školy jedenkrát týdně dle potřeby, klasifikační porady čtyřikrát ročně, dále se pořádají operativní porady, schůzky kolegia ředitele školy dvakrát ročně, porady poradního sboru ředitele školy (tvořen předsedy předmětových komisí) s frekvencí čtyřikrát ročně, uskutečňují se také porady na jednotlivých úsecích (vychovatelky, kuchyň apod.) a konečně se schází poradní sbor pedagogické praxe – jedenkrát (vždy na začátku školního roku).

ČŠI (Česká školní inspekce) konstatuje, že rada školy není ustavena. Některé její role přebírá Nadační fond. Důvodem byl nezájem ze strany samotných rodičů, a to především z důvodů velké vzdálenosti bydliště od školy.

Žakovská rada je tvořena zástupci každé třídy a schází se dva- až třikrát ročně. Předmětem jednání jsou nastalé problémy. Její existence představuje potřebný zdroj zpětné vazby.

Škola má jasně stanovené cíle a koncepční záměry, které jsou přijaty pedagogickým sborem a postupně uplatňovány v praxi.

ČŠI zjistila rapidní zlepšení stavu a úrovně v pojetí koncepce a plánování (srovnej se stavem v minulém školním roce - viz dokument č. 11 a 12 na str. 3 této zprávy).

Koncepce a plánování jsou nyní spíše nadprůměrné.

3.2 Plnění učebních plánů a učebních osnov, případně jiných schválených učebních dokumentů

Celý soubor studijních programů (učební osnovy) byl schválen MŠMT pod čj. 18159/97-71 dne 3. 10. 1996.

Cizí jazyky jsou vyučovány plně aprobovanými učiteli. Na VOŠP se vyučují cizí jazyky: anglický jazyk, německý jazyk - denní studium a ruský jazyk - studium při zaměstnání.

Studijní programy vznikly většinou jako modifikace programů střední školy.

Pro potřeby VOŠP bylo zpracováno za poslední 3 roky téměř 10 studijních textů.

Mimo rámec platných osnov mohou žáci školy navíc studovat nepovinný předmět znaková řeč (viz článek 2.2).

Absolventské uplatnění: téměř všichni absolventi – podle slov vedení školy - nacházejí uplatnění v praxi, což potvrzuje Úřad práce ve Svitavách: z celkového počtu patnácti absolventů škol vzdělávajících pedagogické pracovníky jsou jen dva z VOŠP z Litomyšle. Zkušenosti ukazují, že 90 % absolventů, kteří se ucházejí o vysokoškolská studia, je na vysoké školy přijato.

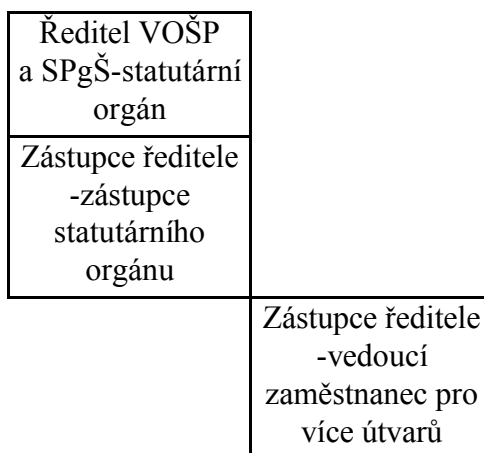
Učební plány a učební osnovy jsou schváleny předepsaným způsobem. Nabídka vzdělávacích aktivit vychází z potřeb a požadavků i z podmínek školy a je výhradně směřována do sféry aktivit volného času.

Také v této oblasti byl zaznamenán rozhodný obrat k lepšímu proti stavu z předchozího školního roku. Byl způsoben především zdokonalením využívání tradičně dobrého personálního potenciálu a dlouhodobě budované materiální základny.

Učební plány a osnovy jsou řádně plněny.

3.3 Odborné a pedagogické řízení

3.3.1 Organizační struktura

VOŠP	SPgŠ		
Učitelé obou škol	Učitelé obou škol		
		2 Domovy mládeže	Školní jídelna
Školník	Vedoucí ekonomického oddělení	Vedoucí vychovatelka	Vedoucí školního stravování
Uklizečky a vrátná	Mzdová účetní, účetní a sekretářka	Vychovatelky, domovník a uklizečka druhého domova mládeže	Zaměstnankyně kuchyně, uklizečky a údržbář prvního domova mládeže

Pro jednotlivé subjekty organizační struktury je zpracována obsahová náplň. Toto zpracování je neustále zdokonalováno podle podnětů, které přináší praxe řízení.

Organizační struktura školy byla v době letošní tematické inspekce shledána jako nadprůměrná.

3.3.2 Personální struktura

Současný ředitel řídí školu na základě jmenování MŠMT ČR čj. 22.077/94-60 ze dne 7. 9. 1994 s účinností od 15. září 1994 (ještě jako Střední pedagogickou školu v Litomyšli). Další jmenování téhož ředitele provedlo MŠMT ČR pod čj. 26 432/96-60 ze dne 24. 9. 1996 s účinností od 1. října 1996 v souvislosti se zřízením VOŠP. Posledním dokumentem, týkajícím se ředitele, je Potvrzení ve funkci Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky čj. 21 400/98-26 ze dne 22. 6. 1998 v souvislosti s úpravou názvu organizace s účinností od 1. července 1998. Při jmenování v roce 1996 ani při potvrzení ve funkci v roce 1998 neprošel konkursním řízením.

Ředitel má dva zástupce: statutárního a vedoucího zaměstnance řídicího více útvarů.

Souhrnný přehled pedagogických zaměstnanců z hlediska jejich odborné a pedagogické způsobilosti podává tabulka:

Pedagogičtí pracovníci	Pedagogická a odborná způsobilost							
	úplná		jen odborná		jen pedagogická		nevyhovující	
	interní	externí	interní	externí	interní	externí	interní	externí
Učitelé	25	8	1	3	4	0	0	0
Celkem	25	8	1	3	4	0	0	0

V denním studiu je z celkového počtu 280 týdenních vyučovacích hodin 245 hodin (87,5 %) vyučováno s úplnou způsobilostí (tj. s odbornou i pedagogickou), 7 hodin (2,5 %) pouze s odbornou a 28 (10 %) pouze s pedagogickou způsobilostí.

Ve studiu při zaměstnání je z celkového počtu 612 týdenních vyučovacích hodin 542 hodin (89 %) vyučováno s úplnou způsobilostí, 20 hodin (3 %) jen s odbornou a 50 hodin (8 %) jen s pedagogickou způsobilostí.

Kromě pedagogů zabezpečují chod školy administrativně techničtí a techničtí pracovníci, kteří nepůsobí pouze pro VOŠP, a proto neuvádíme jejich počty. Výčet těchto zaměstnanců je patrný z odstavce 3.3.1 (výše).

Personální struktura je spíše nadprůměrná.

3.3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Pracovníci vedení školy si rozšiřují manažerské schopnosti v různých projektech.

Dva učitelé jsou externími doktorandy na UP (Univerzita Palackého) Olomouc (studovaný obor pedagogika) a FF MU (Filosofická fakulta Masarykovy univerzity) Brno (v oboru hudební vědy). Dále jeden učitel dokončuje pedagogické minimum na UP v Olomouci.

Další učitelé se vzdělávají v jazykových kurzech, v seminářích tělesné výchovy (i pro tělesně postižené), v seminářích o právech dítěte a o lidských právech ve vzdělávání, na poradách protidrogových koordinátorů, na semináři „Osobnostní psychologický výcvik“ atd.

Někteří učitelé jsou přispěvateli do regionálního i celostátního tisku. Dvě třetiny učitelů VOŠP je zapojeno do dobrovolných profesních sdružení na různých úrovních (bylo doloženo). Tyto aktivity rovněž podporují odborný růst pedagogů. Odborný růst je rozvíjen též účastí na zahraničních cestách spojených se zahraničními aktivitami školy, ale i jednotlivců.

Pro další vzdělávání pracovníků vytváří vedení školy cílevědomě příznivé podmínky.

Toto vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků jsou spíše nadprůměrné.

3.3.4 Organizace školního roku

Organizace školního roku je transparentně zpracována v písemném plánu, který byl vedením školy předložen a k němuž nelze mít zásadních připomínek. Splňuje požadavky vyhlášky MŠMT ČR č. 265/1996 Sb., kterou se stanovují podrobnosti o organizaci studia a jeho ukončování ve vyšších odborných školách. Vedení školy rozpracovává organizační plán školního roku do týdenních plánů podobně jako se to provádí též na středních školách.

Škola má přehled i o absolventech po ukončení studia (v době inspekce vedl Úřad práce ve Svitavách pouze 2 absolventy školy zatím bez zaměstnání).

Organizace školního roku je průměrná.

Odborné a pedagogické řízení v celku je spíše nadprůměrné.

3.4 Kontrolní systém, kontrola a hodnocení

Kontrolní systém je dán organizačním řádem školy, který adresně deleguje povinnosti a pravomoci na jednotlivé vedoucí pracovníky. Koncepce rozvoje školy obsahuje stať o systému nápravných opatření. Dále je zpracován harmonogram kontrolní činnosti na školní rok 1998/99, korespondující s „organizací školního roku“, který v sobě zahrnuje po měsících rozepsané kontrolní úkoly ve všech oblastech činnosti školy (výchovně vzdělávací, pedagogicko organizační, provozní, ekonomické, hospodářské, BOZP - bezpečnost a ochrana zdraví při práci - a dalších) se stanovením konkrétní odpovědnosti. Všechny předpisy, které stanovují chod školy, jsou zaměstnancům veřejně k dispozici a seznámení s nimi je stvrzeno podpisy. Plnění jednotlivých úkolů je pravidelně kontrolováno, v případě nedostatků je zjednána náprava. Snaha o zavedení systematické kontroly se zpětnou vazbou a nápravnými opatřeními se odráží zejména v některých zápisech z porad kolegia ředitele, krátkých porad a pedagogických rad z posledního období, v nichž jsou diskutovány zjištěné problémy a závěry, vedoucí k nápravě či zlepšení stavu.

Kontrola se odráží v hodnocení jednotlivých pracovníků školy. I to, včetně navrhování výše osobního ohodnocení (OSO) a odměn, je v kompetenci vedoucích pracovníků a schvalováno ředitelem školy. Kritéria pro přidělování OSO a odměn jsou zpracována pro všechny úseky a jsou pracovníkům prokazatelně známa. Nenárokové složky mzdy jsou značně diferencovány, činí 24% vyplácených prostředků a sehrávají tak dostatečnou motivační roli. Kontrola činnosti zástupkyň není doložitelná. Dle vyjádření ředitele je jejich spolupráce založena na důvěře, podložené spolehlivou prací obou zástupkyň a ověřené denním kontaktem. K tomuto názoru došla v průběhu inspekce i ČŠI.

Hospitační činnost je zakotvena v povinnostech ředitele i obou jeho zástupkyň a je prokazatelná. V tomto školním roce je jí cíleně věnována zvýšená pozornost, a to zejména k začínajícím pedagogům a průběhu pedagogické praxe. Hospitace ČŠI v hodinách i rozhovory s členy vedení ukazují, že dosud není zcela naplněna její zpětnovazební role, což se odráží i v hodnocení průběhu výchovně vzdělávacího procesu.

Klasifikace žáků je stanovena předpisem, schváleným MŠMT 18. 4. 1997. Doložitelné jsou zápisy z klasifikačních porad. Z hospitací a rozhovorů s vedením školy vyplývá, že mezi pedagogy přetrvává rozdílný přístup k hodnocení a klasifikaci, který odráží rozdílné nároky na žáky. Ze zápisů z porad a předmětových komisí je zřejmé, že se i tímto problémem vedení školy začíná zabývat, konkrétně pak v případě výuky cizích jazyků.

Vedle porovnávání vstupní a absolventské úrovně znalostí žáků VOŠP a právě probíhající sondy MATURANT nezaznamenala ČŠI žádné jiné srovnávací aktivity. Dle vyjádření ředitele je však patrná zvyšující se úroveň a vyrovnanost žáků VOŠ.

Pro ověření spokojenosti žáků se studijními podmínkami školy připravila škola test pro studenty VOŠ. Z jeho rozboru vyplynuly četné závěry, kterými se zabývaly poradní sbor ředitele, porada pracovníků a byly projednány v žakovské radě VOŠP.

V kontrolním systému školy je patrný posun od inspekce v květnu 1998. Vedení školy akceptovalo doporučení ČŠI a vyvodilo opatření k zlepšení jeho účinnosti. Je zřejmá snaha zlepšování klasifikace žáků a zpětnovazební role kontroly. Kontrolní systém jako celek je spíše nadprůměrný.

3.5 Informační systém, vnitřní a vnější

Informační systém je založen na informovanosti všech učitelů i žáků školy. Vnitřní systém se realizuje prostřednictvím vývěsních tabulí, na poradách všeho druhu, při osobním styku pracovníků a žáků, ale i školním rozhlasem.

Vnější systém je kromě informací v místním tisku, případnými oznámeními akcí školy na veřejných tabulích též velmi působivě realizován různými vystoupeními žakovských hudebních, divadelních aj. těles.

Evidence žáků (respektive osobní dokumentace) je uložena na počítačích a data jsou ochráněna proti zneužití cizí osobou nepřístupností počítačové sítě.

ČŠI zastává názor, že by škola mohla více popularizovat a prezentovat svou činnost, která je v mnoha ohledech prokazatelně inspirující např. rozšířením publikační činnosti učitelů.

Informační systém je spíše nadprůměrný.

V hodnocení obou systémů, kontrolního a informačního, došlo oproti poslednímu hodnocení ke zlepšení u každého o jeden stupeň (srovnej článek 1.5 odstavec 11).

3.6 Vedení povinné dokumentace

Byla prozkoumána jednak dokumentace uvedená v článku 1.5 (Označení dokladů...), jednak dokumentace dle § 38a zákona 258/1996 Sb., (školský zákon).

Povinná dokumentace splňuje všechny podmínky na ní kladené a v tomto směru nemá ČŠI žádné podstatnější připomínky.

Také tato veškerá dokumentace je zabezpečena proti případnému zneužití.

Dokumentace je převážně vedena ve dvojí podobě, a to listinné i softwarové. Její funkčnost je bezpochybná.

Úroveň vedení povinné dokumentace doznala podstatného zlepšení hlavně po stránce zdokonalení systematičnosti.

Vedení povinné dokumentace je nadprůměrné.

3.7 Výroční zpráva

Předložená výroční zpráva obsahuje všechny údaje, předepsané § 17e, odst. 2, zákona 564/92 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství.

Většina kapitol popisuje školu jako jeden subjekt, pouze v případech, kde je to nutné - kap. „Přijímací řízení“ a „Přehledné výsledky vzdělávání“ - se zabývá odděleně VOŠ a SŠ. Obsáhlou kapitolu tvoří údaje o mimoškolních aktivitách. V přílohách jsou uvedeny kopie některých dokumentů školy jako např. rozhodnutí o zařazení do sítě škol, kriteria hodnocení

přijímacích zkoušek, údaje o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků či plán exkurzí na školní rok. Součástí je Výroční zpráva o hospodaření školy, která uvádí podrobně členěné výnosy a náklady, ve zprávě mylně označené jako příjmy a výdaje.

Údaje včetně sdělení o kontrolách jsou objektivní, nejsou v rozporu s ochranou osobních údajů. Po formální stránce je výroční zpráva zpracována přehledně a umožňuje čtenáři získat základní informace a představu o škole, o studijních podmínkách a dalších aktivitách. Rezervy skýtá rozšíření zprávy např. o informace o výrazné publikační činnosti učitelů školy.

Výroční zpráva je spíše nadprůměrná. I zde zaznamenává ČŠI podstatné zlepšení oproti minulému školnímu roku po stránce formální, systémové i obsahové.

3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Škola je zřízena jako příspěvková organizace Vyšší odborná škola pedagogická a Střední pedagogická škola, údaje se vztahují k celému subjektu, nikoli pouze k VOŠ.

Jak vyplývá z předložených dokladů, činil příspěvek Školského úřadu ve Svitavách pro rok 1998 18.982 tis. Kč. Vlastní výnosy činily 3.921 tis. Kč (t.j. 17,1 % všech výnosů školy). Tvořily je především poplatky žáků či jejich zákonných zástupců za ubytování, stravování a školné na VOŠP. Ostatní výnosy byly tvořeny čerpáním fondů a nájmem za služební byt.

Celkové náklady činily 21.289 tis. Kč, nejvýraznějšími položkami byly platy a OPP (odměny pedagogických pracovníků) 9.677 tis. Kč, odvody 3.310 tis. Kč, materiálové náklady 3.546 tis. Kč, energie 1.281 tis. Kč, nájemné za budovy 364 tis. Kč atp.

Hospodářský výsledek za rok 1998 je tedy kladný 1.614 tis. Kč. Škola odeslala zřizovateli návrh na rozdělení do fondů.

V rámci hospodářské činnosti škola provozuje ubytovací a stravovací služby s kladným výsledkem 111 tis. Kč v roce 1998. Získané prostředky jsou dle sdělení vedoucí ekonomického úseku využívány zejména na platy zaměstnanců školní jídelny a domova mládeže v době letních prázdnin a na zakoupení vybavení pro zájmovou činnost domova mládeže.

Hospodařením s prostředky státního rozpočtu a zařazováním zaměstnanců do platových tříd se zevrubně zabývala kontrola ŠÚ Svitavy v únoru 1998, o čemž byl pořízen protokol s dodatky. Nápravu zjištěných nedostatků ředitel oznámil dopisem z 24. března 1998.

Škola dodržela závazné ukazatele, účelové prostředky byly prokazatelně vyčerpány k danému účelu.

Hospitacemi, prohlídkou budovy a kontrolou inventárních knih bylo zjištěno, že nákupy jsou prováděny účelně, předměty, zakoupené v roce 1998, slouží vesměs výuce i zájmové činnosti mimo vyučování a jsou řádně evidovány. Prostředky jsou věnovány v dostatečné míře též na citlivou rekonstrukci budovy a obměnu vybavení učeben. Vyřazování inventáře probíhá na základě vyřazovacích protokolů s doložením o stavu od servisních firem.

Výše přidělených finančních prostředků umožňuje realizovat v dostatečné míře schválené učební dokumenty a zabezpečuje provoz i údržbu budovy školy.

Škola je zřizovatelem nadačního fondu, jehož hlavním účelem je pomoc žákům školy v oblasti zajišťování učebnic a ostatních učebních textů a sociální podpory. Škola se neúspěšně pokoušela o získání prostředků v projektech protidrogové prevence.

Poplatky od žáků jsou stanoveny ředitelem v souladu s platnými právními normami (§ 2 Nařízení vlády čj.153/1996 Sb. ze dne 2. 5. 1996 o výši školného a zásadách poskytování úlev).

Efektivnost čerpání finančních prostředků vzhledem k účelu jejich poskytnutí je nadprůměrná.

4 PODMÍNKY A PRŮBĚH VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu žáků

Školní budova byla postavena v roce 1907. Sídlila v ní tehdejší Měšťanská škola a Soukromý městský ústav pro vzdělání učitelek. Prostory školy slouží současně Střední pedagogické škole. Stavba je ve velmi dobrém stavu, pečlivě udržovaná vně i uvnitř a patří k architektonickým chloubám města.

Skladba odborných i kmenových učeben (viz dále) včetně jejich vybavení umožňuje zabezpečit podmínky pro výchovně vzdělávací činnost školy ve vztahu ke vzdělávacím programům a k současnému počtu žáků. Kapacity učeben a dalších místností převyšují potřeby pro současné počty žáků.

Pro zabezpečení výuky tělesné výchovy s metodikou disponuje škola tělocvičnou a posilovnou. Kromě toho pronajímá na 40 hodin týdně Sportovní halu města Litomyšle a Stadion TJ Jiskra Litomyšl. Plavecký výcvik probíhá v bazénu ve Vysokém Mýtě.

V přehledu uvedme dále výčet a heslovité charakteristiky některých důležitých součástí materiálně technického vybavení:

- 17 kmenových tříd a 14 odborných učeben, 9 z nich má video včetně kamer, k dispozici jsou hudební nástroje a vybavení učebními pomůckami,
- odborné učebny: kreslárna, keramická dílna, grafická dílna, fotokomora, tělocvična, učebna hudební výchovy s metodikou, učebna dramatické výchovy, posilovna, 2 jazykové učebny, učebna výpočetní techniky, fyziky, výtvarné výchovy, informační centrum,
- učební pomůcky ve 22 sbírkách v hodnotě 1,77 milionu Kč,
- informační centrum otevřeno každé odpoledne do 20 hodin, 12.900 knih (beletrie, próza, část odborných publikací) a odborné časopisy, další odborné knihovny při kabinetech (dohromady na 5.000 svazků), žákům jsou dále k dispozici dvě knihovny na obou domovech mládeže celkem asi s 1.500 svazky,
- na chodbě je k dispozici za úplaty kopírka pro žáky a kopírka pro učitele, další v informačním centru, sborově a ředitelně,
- 16 PC k výuce, 3 v informačním centru, 2 samostatné počítačové sítě (učebna, škola), připojení na Internet,
- dostatečné zázemí legálně pořízeného výukového software (Windows 95, 98, MS Works, Office, Pascal 7.01, síťové programy Internet Ware a Penny LAN, bohatá škála výukových programů a her).

Učební texty pro různé předměty si mohou žáci ve škole zakoupit, případně zapůjčit. Převažuje vybavenost texty pro cizí jazyky (škola má i své vlastní autory skript pro žáky).

Pomůcky jsou dlouhodobě soustředěny a vybavení jimi je na velmi dobré úrovni.

Kromě uvedeného škola disponuje následující audiovizuální a další technikou: barevná televize 23 kusů, video 14 kusů, kamera 6 kusů, satelit 1 kus, zvuková aparatura 2 kusy, CD přehrávač zabudovaný 2 kusy, zpětný projektor 5 kusů. Dále je k dispozici 6 kopírovacích přístrojů.

Ze zjištěných poznatků je zřejmé, že současné materiálně technické zabezpečení výuky je výsledkem dlouhodobého vzestupného trendu, neboť ve škole se vzdělávají

pedagogičtí pracovníci od počátku dvacátého století. V důsledku toho, jak plyne z uvedeného přehledu, jsou materiálně technické podmínky nadprůměrné.

4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek

V prvním dnu konání inspekce provedla ČŠI zevrubnou prohlídku školy. Seznámila se též s ubytováním žáků, s jejich stravováním, s trávením volného času atd. Budova je žákům k dispozici denně do 20:00 hodin (nejvíce je využívána posilovna, tělocvična, informační centrum a hudební nástroje ve zkušebně, ale i v kmenových třídách).

V rozvrhu hodin a přestávek se nevyskytují žádná nežádoucí porušování předpisů, ale ani psychohygienických zásad - naopak plnění těchto zásad v organizaci života školy je na dobré úrovni.

Pracovní místa pedagogů i žáků jsou vyhovující a mají optimální vybavení. Ve všech prostorách používaných pedagogy i žáky VOŠ je nábytek a veškeré zařízení vyhovující. Velmi dobré jsou podmínky týkající se osvětlení, čistoty a přiměřené teploty.

Škola má Rozhodnutí okresního hygienika pro okres Svitavy čj. 5071-231.6/95 z 1. 11. 1995 o souhlasu s provozováním čtyř budov (2 domovy mládeže, 1 budova školy a 1 školní jídelna).

Závěrem článku uvádíme opět výčet a charakteristiku některých významných prvků podílejících se na dotváření psychohygienických podmínek:

- Školní řád VOŠP ze dne 1. 9. 1998 akceptoval připomínky ČŠI - obsahuje práva i povinnosti žáků, údaje o organizaci studia, klasifikaci, pedagogicko-organizačních opatřeních, docházce, ubytování a studiu při zaměstnání,
- nápojový automat a bufet,
- dostatečně dlouhé přestávky,
- bohatá výzdoba vlastními pracemi žáků a květinami (na druhém mezaninu částečně až na úkor průchodnosti),
- rekonstruované prostorné šatny v suterénu.

Úroveň psychohygienických podmínek by byla, jak bezprostředně plyne z výše uvedených zjištění, nadprůměrná. Vzhledem k 3,5-letému stáří rozhodnutí hygienika však ČŠI hodnotí tyto podmínky pouze jako spíše nadprůměrné.

4.3 Hodnocení VOŠ z hlediska kvality vyučování

4.3.1 Cizí jazyky

Na cizí jazyky se zaměřili odborníci z Katedry pedagogiky a psychologie Vysoké školy pedagogické v Hradci Králové, kteří svou fundovaností i používáním speciálních metod (např. Flandersova metoda interakční analýzy, Sonda o sociálním klimatu apod.) získali tolik poznatků vždy o příslušném tématu, že je všechny nelze zařadit do běžného hodnocení (kromě závěrů).

Anglický jazyk

V analyzovaném vyučování jsme zaznamenali celkem 585 interakcí či projevů komunikace učitele a žáků. Už tato suma naznačuje, že **šlo o vyučování, které bylo nadprůměrné**. Svědčí o tom zásadní skutečnost, že hodina byla vpravdě prostorem pro společnou činnost učitele se žáky a byla typická rozmanitými kooperativními formami. Podíl učitelových a žakovských činností byl v poměru 1:1,95, což převedeno do srozumitelné mluvy představuje situaci, kdy téměř každá druhá sledovaná aktivita ve vyučování byla

žakovská. To hovoří o skutečnosti, že učitel svou činností ve vyučování nedominoval a naopak o výuce jako o společném díle obou aktérů.

O kvalitách sledovaného vyučování hovoří mimo jiné skutečnost, že podíl výukových činností (ať již učitelských nebo žakovských) k nevýukovým (ticho, zmatek ve třídě) byl jednoznačný – nevýukové činnosti tvořily pouhé 0,45 % z výukového času.

Učitel:

V učitelově působení jsme zaznamenali velký repertoár učitelských činností, od těch, které přinášely nové poznatky nebo upevňovaly, přes záměrnou snahu žáky motivovat, oceňovat či hodnotit až po snahu využívat jejich poznatků a zkušeností pro podporu splnění výchovně vzdělávacích cílů. Zaznamenali jsme také ojedinělý případ konstruktivní sympatie vůči žáku.

Positivním rysem byla větší dotazovací aktivita učitele, kdy otázky byly součástí téměř všech učitelských činností. Jen jako záležitost do diskuse uvádíme, že způsob navazování kontaktů se žáky (adresný a zaměřený na jedno individuum) by bylo dobré kombinovat s dotazy pro všechny studenty ve třídě. Po této stránce bylo vyučování (a nejen díky jazykovému vyučování) komunikativní a vzájemné. Celkovou dynamiku podtrhává skutečnost záměrného řízení vyučování a celkově „svižný“ ráz.

Žáci:

Již jsme uvedli, že vyučování bylo společnou záležitostí učitele i žáků. To dokládá skutečnost, že na celkovém počtu všech interakcí (585) se 185 podíleli právě studenti. O jakou aktivitu se především jednalo? Jak ukázal rozbor, šlo především o vnitřně motivovanou aktivitu, která vycházela z vnitřních potřeb žáků (tento typ aktivity byl asi 2,3krát vyšší než aktivita žáků bezprostředně vyvolaná vyučujícím). Jako zajímavost dodejme, že jsme měli možnost sledovat větší komunikaci jedné žákyně (oproti ostatním ve třídě), jež prokazovala své jazykové dispozice, opřené o zkušenosti ze zahraničního pobytu.

Vyučovací hodina a její tři části:

Z pohledu rozčlenění vyučovací hodiny na její tři části můžeme konstatovat, že vyučování bylo v podstatě vyrovnané v jejích jednotlivých částech. Na straně učitele byla první část hodiny typičtější pro dotazy (opakování předchozího učiva) a méně nových informací. Tento stav se změnil ve druhé a v závěrečné části vyučování. Oceňujeme pohotovost a reakční schopnosti učitelky, které vedly k dynamickému rázu vyučování.

Na straně žáků byla vyučovací hodina velmi vyrovnaná, jak o tom svědčí činnostní řezy vyučování (grafické výsledky aplikace tzv. Flandersovy metody interakční analýzy za použití výpočetní techniky). K celkovému velmi příznivému dojmu ze sledovaného vyučování přispěl fakt, že jsme sledovali hodinu bohatou na změny činností učitele i žáků a vyučování, které bylo velmi názorné. Vedle kopií textů s obrázky jsme viděli použití dalších didaktických materiálů, slyšeli jsme zvukovou ukázkou z magnetofonového záznamu (pro výuku jazyků tak ilustrativní).

Vyučování bylo zdařilé, komunikativní a vzájemné z pohledu činností učitele i žáků samotných. Hodina byla svým celkovým pojetím a použitými metodami nadstandardní a blížila se představě jazykové výuky na vyšší odborné škole.

Její průběh je hodnocen jako vynikající.

4.3.2 Odborné předměty

Modelování a výtvarné konstruování

Hospitována část tříhodinového komplexu. Žáci byli rozděleni do dvou skupin. Jedna kompletovala společnou práci za zimní období (keramický strom, inspirovaný Lafontainovou bajkou), žáci druhé pracovali na samostatném úkolu - modelování nádob. Z pozorování a rozhovorů s některými žáky i s učitelkou vyplynulo, že přípravě obou prací věnovala skupina dostatek času pro získání základních návyků, tvůrčí diskusi mezi žáky k výběru, ujasnění a pochopení tématu, motivaci a utřebením společného názoru. Tomu odpovídá i konečný výsledek společné práce, který bude zdobit jednu ze školních chodeb. V samotném hospitovaném celku se projevovaly výrazně samostatnost, komunikativnost a zaujetí všech žáků, učitelka (externí) byla žákům spíše metodickým, odborným i uměleckým konzultantem s dodržáním zásad pedagogiky i nezbytné bezpečnosti.

Hodnocení je nadprůměrné.

Hudební výchova s metodikou

Přímo byly sledovány dvě vyučovací hodiny. Obě probíhaly v učebnách s dobrým materiálně technickým vybavením k výuce hudební výchovy. Příznivé bylo i psychosociální klima.

Učitelé měli dobře promyšlené výchovně vzdělávací cíle svých hodin a žáky s nimi na počátku práce explicitně seznámili.

Organizace hodin, používané metody a formy práce byly ve vztahu k žákům (posluchačům) a k dosažení cílů voleny vhodně. Prostředků (hudebních nástrojů, sešitů, tabule, audioreprodukce, rytmických nástrojů atd.) bylo užíváno racionálně a intenzivně. V jedné z hodin bylo méně nástrojů (kytar) než žáků. Učitelé měli jasný a přesvědčivý projev. Vyšší efektivita metod v jedné hodině byla dána delší pedagogickou praxí učitele.

Motivace žáků odpovídající potřebnému přibližování se stanoveným cílům byla v jedné hodině až spontánní (žáci byli nadšeni prací). Jejich komunikativní schopnosti v oblasti dané rozsahem učiva byly dobré.

Při hře na kytaru neměli hráči dostatek místa, neboť seděli v lavicích.

Obě hodiny byly dobře připravené. Menší pedagogická zkušenost učitele v jedné z nich byla vyvážena pěkným vztahem k žákům a pozorným věnováním se jednotlivcům. Jedna z hodin vyzněla spíše nadprůměrně, druhá průměrně.

Etopedie

Byly hospitovány celkem 2 vyučovací hodiny.

Posuzované vyučovací hodiny byly z pohledu interakce (komunikace) učitele a žáků spíše klasické a vyznačovaly se menším počtem interakcí učitele se žáky než je obvyklé. Činnosti, které v souladu s výukovými záměry uskutečňoval učitel, představovaly asi 78 % celkové vyučovací doby a byly převažujícími v celé vyučovací hodině. Učební činnosti žáků, resp. čas komunikace a interakce s učitelem představovaly asi 9,5 % z vyučovací doby. Sledujeme-li podíl výukových činností jejich aktérů a neefektivního času, dospíváme k výukové efektivitě okolo 96 % (měřeno proběhlým časem).

Učitel:

V učitelově projevu se objevily jako převažující ty pedagogické aktivity, které byly spojeny s přímým vyučováním, resp. s opakováním předchozího učiva a exponováním nové učební látky. Základní komunikační formou byl sice výukový monolog, často se však opírající o poznatky a postřehy žáků. To považujeme za příznivý signál o vyučování jako o společné

činnosti jeho aktérů. Dalším kladem vyučování byla nedirektivní forma, kterou učitel pro kontakt se studenty zvolil (slyšeli jsme pouhé dva pokyny či příkazy).

Jako postřeh do diskuse uvádíme, že počet otázek pro hodinu, ve které se „hodně opakovalo“, je podílem asi 11 % ze všech zaznamenaných interakcí přece jen nižší, než se očekávalo. Na druhé straně chápeme snahu učitele udržet směr vyučování především svými činnostmi (hospitace je k tomu velkým důvodem).

Žáci:

Je potěšitelné, že žákovská aktivita ve sledované hodině byla především „vnitřní“, vycházející z potřeby spolupracovat s vyučujícím. Jen v omezeném počtu byly opačné situace kdy vyučující musel „přimět“ žáka k aktivitě (podíl 1:5). Žákovské reakce byly vesměs bezprostřední a dokazovaly již dříve uváděnou skutečnost o nedirektivním charakteru sledovaného vyučování. Oceňujeme žákovskou bezprostřednost i v podmínkách hospitační činnosti.

Vyučovací hodina a její tři části:

Analyzované vyučování bylo z pohledu jejích tří částí v podstatě vyrovnané. Svědčí o tom činnostní řezu po 15 minutách proběhlého vyučování. Nicméně se ukázalo, že učitelovy činnosti, spojené s opakováním a seznámením s novým učivem, byly nejčastější ve druhé třetině sledovaných vyučovacích hodin. S ubývajícím časem vyučující také stále méně využívali osobních zkušeností žáků k výukovým účelům a kladli také méně dotazů.

Žákovská aktivita, z pohledu tří částí vyučování, měla mírně klesající tendenci. Nejaktivněji se studenti jeví v první a druhé části hodiny, naopak méně aktivní byli v jejím samém závěru. Dodejme, že na konci jedné hodiny mírně vzrostl počet tzv. „ticha“ nebo nevýukových činností, což je však pochopitelným jevem.

Sledované vyučovací hodiny byly celkově mírně nadprůměrné až spíše nadprůměrné a svědčily o dobrém vztahu mezi aktéry vyučování. Jako připomínku uvádíme, že i v tomto vyučování by bylo možné více využívat samotné aktivity žáků pro efektivnější splnění výukových záměrů. Z hlediska použitých vyučovacích metod šlo o standardní postupy, nikterak se neodlišující od zaběhlého středoškolského vyučování.

Celkově je vyučování etopedii spíše nadprůměrné.

Tyflopedie

Přímo sledovány byly opět 2 vyučovací hodiny.

Posuzované vyučovací hodiny byly z pohledu interakce učitele a žáků klasické. Svědčí o tom jednak celkový počet interakcí v jedné z nich (515) a také podíl jednotlivých činností, které vykonával učitel a žáci. Lze říci, že učitelovy aktivity byly jednoznačně dominantní a tvořily více než 84 % aktivního učebního času ve vyučování. Vyučovací čas, resp. čas komunikace a učebních činností žáků byl mnohem nižší (asi 8 % z celkového času), konečně vyučování bylo časově efektivní z 95 % (měřeno proběhlým časem).

Učitel:

Naprosto dominantní činností učitele ve sledovaných hodinách byly pasáže výkladové, především monologické, opakující již jednou probírané učivo. Protože šlo o vyučovací hodinu tzv. smíšeného typu s opakovacími cíli, bylo by vhodnější část opakování svěřit i žactvu. Kladnými stránkami interakce učitele se žáky byl víceméně nedirektivní způsob navazování komunikace a způsob řízení jejich činnosti. Pozitivně lze hodnotit také snahu vyučujícího hodnotit práci žáků, uvolňovat atmosféru vtipy nebo příklady z praxe. Naopak je polemické, proč učitel více nevyužíval otázek k opakování (pouhé 3 otázky na 45 minut výukového času ve vyučovací hodině s prvky opakování se jeví jako nedostatečné). Konečně

jsme nezaznamenali, že by učitel přímo využil zkušeností a poznatků žáků pro další pedagogické záměry (cítíme to jako značnou rezervu).

Žáci:

Ve sledovaných vyučovacích hodinách převládala žakovská aktivita, vycházející především z vlastní potřeby studentů prosadit se svými názory (asi 6 % výukového času). Situace, kdy učitel musel ze žáků „dostávat“ odpovědi (nebo je jinak přiváděl k aktivitě) bylo méně, zhruba 2 % ze všech zaznamenaných interakcí. Přes tato pozitivní zjištění byl podíl žakovských aktivit ve sledovaném vyučování ve velkém nepoměru k výukovým činnostem učitele.

Vyučovací hodina a její tři části:

Vyučovací hodiny - z pohledu jejich tří částí (třetin) - byly spíše nevyrovnané. Odlišnosti byly v tom, že s ubývajícím časem docházelo k poklesu učitelovy aktivity, na úkor činností samotných žáků. První část vyučování byla především učitelovým monologem a připomínala přednášku. I tuto část mohli, podle našeho názoru, obohatit studenti svými znalostmi a postřehy.

V učitelově projevu se s přibývajícím časem objevovalo stále více pokynů a příkazů, kterými organizoval činnost studentů. V polovině vyučování kulminovala jeho snaha uvolňovat atmosféru a uvádět příklady z praxe. Také žakovská aktivita byla velmi nerovnoměrně rozložena v průběhu vyučování a jednoznačně vrcholila v závěru vyučovací hodiny. (Šlo o pasáže, ve kterých se objevila snaha o praktické aplikace upevňovaných poznatků.) To samé platí i o úsecích „ticha“ nebo o neproduktivním čase.

Kritičtěji se vyjadřujeme především k nevyrovnanému průběhu vyučovacích hodin, kde pro první polovinu vyučování bylo typické učitelovo jednostranné působení. Oceňujeme však závěrečné pasáže výuky, které měly povahu nácviku praktických dovedností a byly opřeny o názorné pomůcky a praktické ukázky. Z pohledu použitých metod byly tyto hodiny obvyklé, nicméně s pozitivní snahou o názornost ve druhých jejích polovinách.

Hodnocené hodiny patřily svým celkovým pojetím i průběhem mezi vyučovací hodiny průměrné.

Pedagogika a psychologie

Uvedená hodina byla výkladová, pro žáky byl srozumitelně a s jistým motivačním aspektem formulován cíl, který byl i v průběhu hodiny vhodně využíván k řízení činnosti žáků. V průběhu výkladu nebyly zaznamenány věcné chyby či nepřesnosti, prezentované učivo odpovídalo současnému stavu teoretického poznání.

Učitel:

Mezi převládajícími činnostmi učitele jednoznačně dominoval výklad, avšak v různé míře se uplatňoval interaktivní přístup: s využitím předem připravených kasuistik vyvodit části učiva při společné práci se žáky, ilustrováním výkladu funkčními ukázkami testů, či doplňováním výkladu praktickými činnostmi žáků směřujícími zejména k vyvolání určitých prožitků.

Žáci:

Mezi činnostmi žáků převládalo naslouchání a psaní poznámek; současně však – vzhledem k činnosti vyučujících – odpovídali na otázky, prováděli praktické činnosti. V závěru hodiny vyučující vesměs stručně se žáky zopakovali podstatné učivo

a zhodnotili hodinu. Ve sledovaných hodinách převládala přátelská atmosféra, byl patrný zájem žáků.

Určitým nedostatkem, který však není specifický pouze pro tuto VOŠ (Vyšší odbornou školu), je absence vhodných učebních textů pro žáky. Škola si je tohoto nedostatku vědoma, někteří vyučující již potřebné texty připravují.

Hospitovanou hodinu lze hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

4.3.3 Praktická příprava

Specifická pozornost byla věnována problematice pedagogické praxe. Ta je uskutečňována v souladu se schválenými pedagogickými dokumenty. Pedagogická praxe je smluvně zajištěna jak dohodami uzavřenými VOŠP s jednotlivými organizacemi, ve kterých je praxe realizována, tak dohodami s jednotlivými pedagogickými pracovníky. Pro zvýšení úrovně pedagogické praxe byl ustaven Poradní sbor pedagogické praxe, který je tvořen učiteli VOŠP a instruktory praxe tj. učiteli institucí, na kterých je praxe realizována. Snaha o kvalitní zajištění pedagogické praxe je patrná i z toho, že VOŠP vypracovala pro žáky i vedoucí praxe, resp. instruktory řadu materiálů organizačního i metodického charakteru (např. Pokyny pro vedení blokové pedagogické praxe, Hlavní úkoly související pedagogické praxe, Pokyny k vedení deníku praxe, Dotazník pro instruktory, Dotazník dovedností dítěte, Exemplární charakteristika dítěte apod.). Na průběžnou praxi jsou třídy děleny na zhruba osmičlenné skupiny, tento počet odpovídá možnostem školy a je zcela srovnatelný s velikostí skupin při obdobných praxích na fakultách připravujících učitele. Přípravu výstupů konzultují žáci s instruktory, vyučujícími příslušných metodik a vyučujícími praxe. Realizace pedagogické praxe je vždy určitým kompromisem mezi záměrem a realitou; VOŠP usiluje jednoznačně o to, aby jí realizované praxe byly kvalitní, funkční a aby odpovídaly záměrům vzdělávacího projektu.

Pedagogická praxe

Hospitována byla průběžná pedagogická praxe žáků prvního ročníku VOŠP. Hospitace byla uskutečněna za účasti zástupkyně ředitele VOŠP, v jejíž kompetenci jsou pedagogické praxe. Cílem hospitace tedy bylo jednak posouzení vlastní pedagogické praxe, jednak posouzení pohospitačního rozboru vedeného zástupkyní. Praxe byla realizována na DM (domov mládeže) SPgŠ, jednalo se o první výstupy žákyň. Při hospitaci nebyly zjištěny zásadní nedostatky, ve výstupech žákyň se uplatnila jak potřebná kreativita, tak didakticky promyšlený přístup. Analýza a hodnocení výstupů, které za vedení instruktorky a později vyučující provedla celá skupina, byla systematická a objektivní, žákyně byly vedeny k hledání vztahů a souvislostí. Také pohospitační rozhovor vedený zástupkyní se vyznačoval odborností, systémovým přístupem a lidskostí.

Celkově lze pedagogickou praxi i hospitovanou jednotku hodnotit jako průměrnou.

4.4 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost

V této oblasti se prolínají aktivity vedení, učitelů i žáků školy, které využívají materiálně technických podmínek, jež škola a domov mládeže sdílejí. Lze je jen obtížně oddělit, avšak všechny výrazně rozšiřují a obohacují vzdělávací aktivity školy a často jdou i nad jejich rámec. V mnohých případech přesahují hranice školy a podílem na životě města Litomyšle, pořádáním či účastí v nadregionálních i celostátních akcích a mezinárodními kontakty zvyšují renomé školy.

Vzhledem k velkému množství aktivit je ČŠI nucena opět se uchýlit k výčtu příkladů a k jejich heslovité charakteristice:

- v roce 1998 začala škola intenzivně spolupracovat s pedagogickou fakultou pro učitele primárních škol v Doetinchemu a Studijním seminářem pro učitele základních škol v Essenu s cílem výměny zkušeností žáků a pedagogů v oblasti výchovy lidských práv a integrované výuky okrajových skupin (etnických, zdravotně a sociálně handicapovaných), na základě toho podala žádost o zařazení do programu Sokrates, viz článek 2.2 Další informace ... na straně 5,
- v rámci projektu „Statek“ nastudovali žáci se svým učitelem dramatických předmětů loutkoherecké představení Pán prstenů,
- učitelé školy začínají publikovat v odborných časopisech,
- žáci školy nastudovali a realizovali v několika reprízách upravené představení Dracula,
- žakovské „Experimentální dividýlko (pozor, to je správný název!) 12 opic“ se účastní divadelních přehlídek a pořádá představení pro školu i město, viz opět čl. 2.2, str. 5
- škola připravila odborný seminář „Omezování negativních vlivů ve společnosti“ pro Střední policejní školu v Praze,
- učitelé a žáci se účastní odborných seminářů a besed s tematikou protidrogovou, práv dítěte a ztráty komunikace,
- škola byla pověřena MŠMT uspořádáním celostátního kola ústředně vyhlášené soutěže v uměleckém přednesu POEMA 1998,
- škola se účastní středoškolských her v košíkové, atletice a odbíjené,
- žáci a učitelé školy se často a aktivně zapojují do kulturního života města Litomyšle (ČŠI shlédla úspěšný koncert laureátů hudební soutěže v Prachaticích ve sloupové síni litomyšlského zámku),
- žáci se často a úspěšně účastní regionálních i celostátních (zejména uměleckých) soutěží,
- škola pořádala vzdělávací kurz pro učitele - „Výukové programy pro předměty a jejich využití“ v učebně výpočetní techniky školy,
- žáci školy se účastní divadelních a hudebních představení v Litomyšli i jiných městech,
- škola pořádá pro žáky školy a učitele pedagogické exkurze (viz např. plán exkurzí ve výroční zprávě školy),
- škola, učitelé i žáci připravují „Dny otevřených dveří“ pro veřejnost,
- učitelé a žáci školy připravují vystoupení pro sociální zařízení, školní družiny a mateřské školy,
- učitelka školy připravila korespondenční matematický seminář pro děti,
- škola se prezentuje na veletrzích nabídek vzdělání středních škol a vyšších odborných škol,
- škola pořádala celostátní matematickou soutěž středních odborných škol.

Tyto aktivity jsou svým zaměřením, rozsahem a zapojením žáků příkladné a ČŠI je hodnotí jako vynikající.

5 ZÁVĚR

5.1 Závěry inspekce

Nejvýraznějším zjištěním při právě ukončené tematické inspekci je **posun ke zkvalitnění práce téměř ve všech sledovaných oblastech činnosti školy**. Tohoto úspěchu dosáhla škola v průběhu jediného roku zvýšenou vlastní iniciativou i důsledným respektováním obsahu předchozí inspekční zprávy (odstavec 1.5 Označení dokladů... - viz doklady č. 11 a 12).

Základní **metody** výchovně vzdělávací práce **jsou převážně tradiční** a spojené s klasickou představou středoškolské výuky. V průběhu vyučování bylo zřejmé **výsadnější postavení role učitele**, jeho důslednější řízení a organizování výukových činností, i když po formální stránce založené na nedirektivním přístupu k žákům. **Žakovská aktivita byla přiměřená**, vycházející z vnitřní motivace k učení, nicméně žakovský podíl na vyučování byl nižší než se očekávalo (vše zjištěno aplikací moderních metod za použití výpočetní techniky).

Pozitiva:

- Velmi dobré personální podmínky, škola disponuje kvalitními učiteli.
- Zájem školy není soustředěn pouze na vlastní výuku, ale nabízí širokou paletu zájmových činností, které však více či méně podporují a rozvíjejí u žáků orientace, které budou moci později využít i ve zvolené profesi. Nabídka mimotřídních, mimoškolních a zájmových aktivit je bezesporu pestrá a vhodně doplňuje a rozšiřuje vzdělávací program VOŠP.
- Žáci se úspěšně účastní řady soutěží.
- Pořádají vystoupení např. pro předškolní zařízení, sociální zařízení i městskou veřejnost. Podílejí se na pořádání různých soutěží na DDM (dům dětí a mládeže).
- Předností závěrečných absolventských prací je bohatá odborná literatura, ze které čerpají, osobní zaujetí autorů, jejich postoje a osobnostní zaměření, stylistické zpracování a gramatická správnost.

Negativa:

- Týkají se pouze závěrečných absolventských prací, jde tedy vlastně o jediné komplexnější negativum: u většiny chybí jasné vymezení cíle (důsledek absence odpovídající metodologie), chybějí odkazy na odbornou literaturu, mnozí absolventi (analyzováno 10 prací) neznají přesný název instituce, kde studovali, existuje nejednotnost v uvádění bibliografických citací (rozpór s platnou normou ČSN ISO 690 010197 Bibliografická citace), nejednotnost titulních listů prací (důležitá formální záležitost) a chybí výběr a zdůvodnění metod apod.

Po shrnutí veškerých zjištěných skutečností (zejména viz kapitoly 3. Řízení VOŠ a 4. Podmínky a průběh výchovně vzdělávací činnosti), po jejich vyhodnocení a po vyslechnutí názorů odborníků, kteří se jako externisté inspekční činnosti zúčastnili, hodnotí ČŠI školu celkově jako spíše nadprůměrnou.

5.2 Doporučení inspekce k další činnosti

- Z dokumentace a z dalších materiálů školy odstranit termíny, které nejsou v souladu s předpisy pro VOŠ (např. odstranit „student“ namísto žák apod.).
- Konkretizovat průběžně některé body koncepce (např. propojení činnosti školy v návaznosti na pedagogické tradice města a regionu).

5.5 Další adresáti zprávy

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
ÚŠI: garant TI VOŠ Dr. Šecl, CSc.	99 05 28	101 206/99-3300
Školský úřad	99 05 28	
Rada školy	---	---

5.6 Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	---